

30e zondag door het jaar (C), Wijsheid van Jezus Sirach 35,12-14.16-18; Lucas 18,9-14; 27 oktober 2019 Miranda Vroon-van Vugt

Lied: Zo vriendelijk en veilig

Opening.

God, Gij die genoemd wordt 'Ik zal er zijn voor u',
heet ons welkom in uw huis van licht
om voor Uw aangezicht te staan
in uw naam +de Vader, de Zoon en de H. Geest. Amen.

Kent u die mop van de mensen die naar Parijs gingen? Ze gingen niet.
Eind vorig jaar zouden Lisa en ik een weekend naar Parijs gaan, maar vanwege de protesten van de gele hesjes die het centrum van Parijs op slot deden gaan zijn we niet geweest.
De Notre Dame hebben we daarom niet meer in volle glorie gezien, want die is sindsdien deels verbrand.
Maar de rest van Parijs hebben we dan toch afgelopen week mogen bewonderen.
Nu ben ik hier niet om over mijn vakantie op te scheppen.
Maar ik noem wel het volgende filosofische dilemma, dat al in de 19^e eeuw werd genoemd (en niet opgelost): als een boom valt in een bos en er is geen mens om dit te zien, gebeurt het dan wel? Of: maakt de boom dan wel geluid?
Bestaat Parijs als wij er niet zijn om het te beleven?
En nog iets: bestaan onze belevenissen wel als we er niet over vertellen?

Het zijn wat raadsels, maar deze geheimen zullen in deze viering aan de orde komen.

Beginnen we deze viering zoals altijd met gebed:
Moge de Ene ons zijn liefde tonen, moge Hij zich in liefde naar ons keren.
Moge Hij ons in zijn barmhartigheid opnemen,
Nu wij ons tot Hem wenden.
-stilte-
Amen.

Lied: Gij die Eén en Eeuwig zijt

Sirach 35,12-14.16-18
Psalm 34 (III-200)
Lucas 18,9-14

Overweging.

Op veel ochtenden krijg ik een berichtje van Facebook: die en die is vandaag jarig.

Ik vind het geweldig, want ik zou anders de verjaardag van bijna iedereen vergeten. Nu heb ik de kans om deze persoon even een berichtje te sturen. Misschien niet zo persoonlijk als een kaartje, maar het alternatief is: helemaal niets.

Facebook is daarmee voor mij een sociaal medium. Het helpt mij sociaal te zijn. Ik blijf een beetje op de hoogte van het leven van mensen die anders uit mijn gezichtsveld verdwenen zouden zijn.

Facebook is ook een podium voor alles wat we doen. Aankondigingen van vieringen van de Ekklesia kun je er ook vinden trouwens. Zowel van die van Tilburg als van Breda. We kunnen op Facebook alles voor het voetlicht brengen: onze feesten, onze gezellige uitjes, onze kopjes koffie met weer een van onze vrienden, enz. Een heel enkele keer laat iemand iets zien van zijn of haar kwetsbaarheid. Een overleden ouder, een ziekte, een rotperiode. Delen - life of online - kan steun geven. Maar de meeste mensen lijken eerder tegen elkaar op te bieden als het gaat om successen. Soms word ik daar zo moe van. En kijk ik maar eens een dagje niet. Of overweeg ik die vage kennis te ontvrienden wegens te veel positieve posts.

Facebookstress: het is een echt woord inmiddels. Er ontstaat een gevoel van tegen-elkaar-opbieden, en bijkomende jaloezie: 'die quiche die zij heeft gepost zag er in het echt zeker niet zo goed uit'. 'Die foto is echt wel bewerkt'. Waarom moeten we alles van elkaar weten? Heb ik wel genoeg vrienden? Post ik wel genoeg? Te veel? Te weinig?

Facebook nodigt uit om alles van onszelf te laten zien. Maar mogen we ook nog iets voor onszelf houden? Mogen we ook iets doen in het geheim? Niet per se iets illegaals, over die geheimen heb ik het niet. Maar kunnen we nog wandelen in het bos zonder foto's van paddenstoelen met de hele wereld te delen? Kunnen we nog koffiedrinken met een vriendin zonder hierover te berichten aan anderen? Kunnen we nog iets goeds doen zonder daar 'likes' voor te krijgen? Of is het pas echt als anderen ervan op de hoogte zijn? Moeten we steeds bewijzen dat we ons leven volgens de normen en regels leiden die de gemeenschap van mensen ons oplegt? Die we onszelf opleggen?

Wat is wijsheid?

Het boek 'Wijsheid van Jezus Sirach' is een deuterocanoniek boek. Het is pas 2 eeuwen voor Christus geschreven door een man die zich Jezus, zoon van Sirach noemt, een schriftgeleerde die probeerde een link te leggen tussen de Hebreeuwse bijbel en het leven van alledag.

'Lessen in inzicht en kennis' zijn het, van Jezus Sirach, 'die de wijsheid liet stromen uit zijn hart' (JS 50,27). Zo hebben we het graag: een geïnspireerde boodschap vanuit het hart. De boodschap van vandaag gaat over God, de Allerhoogste, die barmhartig luistert naar wat mensen Hem vragen, naar de gebeden en smeekbeden. God is degene die geeft, en je mag blij teruggeven, offeren dus, van wat Hij je heeft gegeven. Je mag het zeventvoudig terugverwachten, maar offer niet om het te verkrijgen: dat zou omkopen zijn, en dat aanvaardt Hij niet. Dan zouden de arme, de ontrechte, de wees en de weduwe benadeeld worden, omdat ze minder te bieden hebben dan een rijke. En zo werkt het niet bij God.

Ook Jezus vertelt over biddende mensen: een Farizeeër en een tollenaar. De Farizeeër is een keurige man. Er wordt vaak negatief over Farizeeërs gedaan, het wordt soms zelfs als scheldwoord gebruikt, maar Farizeeërs stonden goed bekend. Een keurige man dus. Iemand die zich aan alle regels houdt. Sterker nog, hij gaat veel verder dan wat God zelf van hem vraagt. Elke week vast hij twee keer, hij eet dan niet, hij drinkt niet, hij richt zich op God. Elke week, terwijl het maar een keer per jaar hoefde. Hij maakt zich er niet makkelijk vanaf. Wat

ook opvalt, is dat hij God daarvoor dankt. Zijn gebed klinkt misschien arrogant, maar als je kijkt wat er staat, is het ook best mooi! 'God, ik wil u bedanken. Dank u wel dat u mij helpt om me aan uw regels te houden. Dat ik niet steel en geen overspel pleeg. Dat ik anderen niet bedrieg. Dank u wel dat u mij daar de kracht voor geeft.' Je zou zeggen: zelfs God kan niets op deze man aan te merken hebben.

Nee, dan die tollenaar... Een oplichter en een overloper. Hij werkt voor de Romeinen, hij is een verrader. Hij perst mensen af, aan geld heeft hij geen gebrek. In de bijbel wordt hij vaak in een adem genoemd met hoeren en zondaars. Niet gek dus dat hij God bidt om genade. Ondertussen kijkt hij naar beneden, hij schaamt zich eigenlijk voor zijn gebed. Hoe durf je ook zo tot God te bidden als je de volgende dag weer mensen staat af te persen?

De Farizeeër, die zich keurig aan de regels houdt en de tollenaar, die je liever niet tegenkomt. Maar dan krijgt het verhaal een schokkende wending: niet de Farizeeër, maar de tollenaar is rechtvaardig in de ogen van God! Ook al is de tollenaar slecht, ook al overtreed hij alle regels, toch is God voor hem genadig! Heel simpel, omdat hij God om vergeving vraagt. Omdat hij heel goed weet dat hij bij God geen poot heeft om op te staan. En daar eerlijk over is.

Die keurige Farizeeër daarentegen... Hij vergeet dat hij geen haar beter is dan die tollenaar. Dat zijn hart ook hele donkere plekken kent. Hij is geen tollenaar, maar hij droomt wel van geld en macht. Hij pleegt geen overspel, maar hij kijkt misschien wel net iets te lang in de richting van aantrekkelijke vrouwen. Hij voelt zich beter dan anderen, hij minacht ze. Hij bedankt God, dat God hem helpt om goed te leven, maar hij is er ook trots op, en denkt dat God wel trots op hem zal zijn.

Ik weet niet op wie jij het meeste lijkt, op die Farizeeër of op die tollenaar. Eigenlijk maakt dat ook helemaal niet uit! Als je op die tollenaar lijkt, als je al die regels maar moeilijk vindt, heeft Jezus een prachtige boodschap: hoe slecht je ook bent, voor God mag je er zijn! Je mag God, net zoals die tollenaar, vragen: 'Heer, heb genade met mij, een zondaar.' En dat heeft God!

En als je meer op die Farizeeër lijkt? Zelf lijkt ik daar meer op dan op die tollenaar. Ik bedoel, ik ben niet roofzuchtig, onrechtvaardig of overspelig, ik ben ook geen landverrader die anderen oplicht, of iemand die er een sport van maakt alle regels te overtreden. En dat is goed, Jezus zegt niet dat we op die tollenaar moeten lijken. Maar het valt nog niet mee om een goede Farizeeër te zijn... Want als je zoals die Farizeeër bent, alles precies goed voor God wilt doen, kom je er ook steeds weer achter dat het net niet goed genoeg is. Dat ook jij, ook ik, iemand ben die fouten maakt ondanks goede bedoelingen. Die daarmee ook voor God mag staan. Die ook om genade mag vragen. In stilte, in het geheim, in alle bescheidenheid. Niet met de borst vooruit hardop in het openbaar zeggen hoe goed ik het allemaal doe. Maar in stilte danken voor wat op mijn pad is gekomen, en om genade vragen om wat nog niet goed ging.

Niet posten hoe fantastisch mijn leven is, maar in bescheiden dankbaarheid het goede doen. Dan komt het vast goed met al die geheimen van ons. Ik ben al even geleden gestopt met het van alles posten op Facebook. Af en toe zie je iets van mij verschijnen, als je me volgt. Vaker like ik berichten van anderen. Laatst legde ik mijn telefoon een hele avond weg. En het leven ging ook door. Een hele openbaring.

Amen.

Lied: Jij die voor alle namen wijkt

Voorbede

Goede God,
In het vertrouwen dat U genadig naar ons luistert,
Durven wij te bidden:

Voor wie zijn als farizeeërs
die willen staan voor hun geloof
en niet weglopen van hun innerlijke overtuiging;
om aanstekelijke gelovigen in de wereld.

Neem mij aan zoals ik ben

Bidden wij voor wie zijn als farizeeërs
die zichzelf groter maken
door neer te kijken op anderen;
dat zij hun ogen openen voor andere verhoudingen.

Neem mij aan zoals ik ben

Bidden wij voor wie zijn als tollenaars
die zonder enige gêne bezig zijn zichzelf te verrijken;
dat zij tot inzicht komen,
oog krijgen voor de noden van anderen
en met hen leren delen.

Neem mij aan zoals ik ben

Bidden wij voor wie zijn als tollenaars
en weten dat hun leven niet op orde is,
die verlangen naar een ommekeer;
dat zij zichzelf met nieuwe ogen durven te bezien.

Neem mij aan zoals ik ben

Slotgebed.

Deze dagen herdenken we 75 jaar bevrijding – vandaag 75 jaar bevrijding van Tilburg.
Gisteren zag ik Soldaat van Oranje. Een verhaal over gewone mensen die in een ongewone
tijd hun keuze maakten. Soms achteraf pas in het openbaar, toen – ook voor de veiligheid –
vaak in het verborgene. Vanwege de vraag: als jij, als ik het niet doe, wie dan wel? Mogen wij
in deze grote herdenking ook deze grote en kleine helden gedenken, en hen die achteraf een
verkeerde keuze hadden gemaakt. En ons in stilte, in het geheim, afvragen: wat zou ik doen?

Ik vroeg om kracht
en God gaf me moeilijkheden om me sterk te maken.

Ik vroeg om wijsheid

en God gaf me problemen om te leren ze op te lossen.

Ik vroeg om voorspoed
en God gaf me verstand en spierkracht om mee te werken.

Ik vroeg om moed
en God gaf me gevaren om te overwinnen.

Ik vroeg om liefde
en God gaf me mensen om te helpen.

Ik vroeg om gunsten
en God gaf me kansen.

Ik ontving niets van wat ik vroeg.
Ik ontving alles wat ik nodig had.”

Moge ons leven in het geheim rijk en vol zijn.
Moge ons leven door God gezien zijn en moge Hij ons genadig zijn.

Zo zegene ons de Ene,
Die wij noemen met namen van eeuwen:
Vader, Zoon, Heilige Geest
Amen.

Lied: Een schoot van ontferming